

ПОЛІТИКА США ЩОДО ІЗРАЇЛЮ У СІЧНІ 2021 р. – ЖОВТНІ 2023 р.

Наталія Городня
Георгій Колобов

THE U.S. POLICY ON ISRAEL IN JANUARY 2021 – OCTOBER 2023

Nataliya Gorodnia
Heorhii Kolobov

Relevance. *The War in Gaza (October 7, 2023 – October 2025), which was Israel's response to the Hamas attack on October 7, 2023 challenged U.S.-Israel relations. For better understanding of bilateral disagreements, that became evident in 2024, it is important to study previous Biden administration's policy on Israel and settlement of the Arab-Israeli and Palestinian-Israeli conflicts.*

The purpose of this article is to cover Biden administration's strategy, policy and position toward Israel before and in the early days of the Gaza War.

Methods. *This is an empirical study based on the content analysis of historical sources, comparative analysis, cause and effect analysis, problem-chronological and genetic methods. The U.S. policy on Israel is examined at the bilateral and regional levels.*

Results. *Before the War in Gaza, the Biden administration mostly continued the policy of the previous administration of D. Trump toward Israel. It maintained the U.S. Embassy and did not reopen Consulate in Jerusalem, and supported the 2020 Abraham Accords. It attached great importance to the implementation of these Accords, and to normalization of Israeli-Saudi relations. These agreements were to become the basis for regional integration with Israel participation in the trade, economic and security spheres. Two frameworks of cooperation were launched to serve this goal, namely, the Negev Forum (March 2022), and the I2-U2 group (July 2022). At the same time, J. Biden declared his support for the «two-state solution» – the establishment of an independent Palestinian state alongside Israel.*

Conclusions. *With the beginning of the Gaza war, the Biden administration continued to uphold the basic principles, set out in the 2022 strategic documents. However, they contradicted the new policy of the Israeli government, and its determination to destroy Hamas at any cost. The first days of the war demonstrated both full support of the U.S. for Israel, and the Biden administration's disagreement with the Netanyahu government's approaches to the goals and methods of warfare.*

Keywords: *Biden administration, United States, Israel, Middle East, Abraham Accords, foreign policy, international relations.*

Відносини з Державою Ізраїль є ключовими для політики США на Близькому Сході. Тривалий час вони базуються на спільних інтересах і спільних цінностях двох держав. У 1962 р. їх вперше було охарактеризовано як «особливі відносини» під час особистої зустрічі президента Дж. Ф. Кеннеді і прем'єр-міністра Г. Меїр. Через 15 років цю характеристику публічно використав президент Дж. Картер у контексті зобов'язань США «захистити права Ізраїлю на існування, постійне існування, в умовах миру» (Bar-Siman-Tov 1998).

Без підтримки США виживання Ізраїлю як держави було б неможливим через ворожу політику сусідніх арабських держав, які не визнали його права на існування, й Ірану після ісламської революції; невирішене «палестинське питання»; діяльність бойового крила Організації визволення Палестини, підтримуваної СРСР, та іранських проксі-груп, таких як ХАМАС в Секторі Газа, Хезболла в Лівані, хусити у Ємені, мілітантські групи в Сирії та Іраку. Хоч підходи США й Ізраїлю до важливих питань не завжди співпадали, їхні спільні інтереси завжди переважали над суперечностями.

Серйозним випробуванням для двосторонніх відносин за адміністрації Дж. Байдена (січень 2021 р. – січень 2025 р.) стала війна в Газі, під час якої виявились різні підходи урядів США й Ізраїлю до її цілей і способів їх досягнення. Для кращого розуміння цих суперечностей, які найбільше виявились в 2024 р., важливо з'ясувати сутність політики США стосовно Ізраїлю та позицію адміністрації Байдена щодо врегулювання арабсько-ізраїльського конфлікту до початку і в перші дні війни (січень 2021 р. – жовтень 2023 р.).

Це дослідження базується на контент-аналізі стратегічних документів США, матеріалів Білого дому і Держдепартаменту, виступів президента США, текстів міжнародних документів, інформації ЗМІ. Детальний опис відповіді США на атаку ХАМАС, зміст переговорів і дискусій на початку війни в Газі знаходимо у праці Б. Вудворда «Війна», оснований на інтерв'ю автора з високопосадовцями США та матеріалах ЗМІ (Woodward 2024).

Існує велика наукова література, присвячена політиці США під час війни в Газі. Суттєво меншою є увага науковців до політики адміністрації Дж. Байдена щодо Ізраїлю та позиції стосовно арабсько-ізраїльського врегулювання в період, що передував атаці ХАМАС 7 жовтня 2023 р. та одразу після нього. Різні аспекти цієї проблематики висвітлено у статтях Д. Ваксмана і Дж. Прессмана (Waxman & Pressman 2021), Е. Гілбоа (Gilboa 2023), М. Индика і З. Раад аль-Хуссейна (Indyk & Ra'ad Al-Husseini 2023; Indyk 2023, 2024), Д. Шеіндлін (Scheindlin 2024), у аналітичній доповіді Дослідницької служби Конгресу США (Zanotti & Sharp 2023). Авторами цих статей були переважно політичні оглядачі, включаючи колишніх представників влади. Їхня основна мета полягала у наданні політичних рекомендацій. Зовнішньополітичну стратегію адміністрації Дж. Байдена і її реалізацію на прикладі Азійсько-Тихоокеанського регіону висвітлено в статті Н. Городньої (Городня 2025).

Метою цієї статті є висвітлення стратегії, політики і позиції США щодо Ізраїлю за адміністрації Дж. Байдена до початку та в перші дні війни в Газі, яку розпочав Ізраїль у відповідь на атаку ХАМАС 7 жовтня 2023 р.

На початку адміністрації Дж. Байдена відносини США та Ізраїлю характеризувалися тісною співпрацею, основи якої було закладено в попередні десятиліття.

З 1983 р. США й Ізраїль регулярно проводять зустрічі в рамках Спільної політико-військової групи (Joint Political-Military Group, JPMG) з метою вироблення спільної політики у сфері безпеки, вирішення спільних загроз і проблем, визначення нових напрямів співпраці. У 1987 р. США визначили Ізраїль «основним союзником США поза межами НАТО». Цей статус надав Ізраїлю значні військові й економічні можливості щодо постачання оборонного військового спорядження. Проте він не рівнозначний статусу договірному союзника США. Оскільки США та Ізраїль не підписали договір про взаємну оборону і не є договірними союзниками, США не зобов'язані захищати його територію у разі війни (на відміну від договірних союзників Японії, Республіки Кореї, Австралії, Філіппін, Таїланду, держав-членів НАТО). Натомість «основними союзниками США поза межами НАТО» станом на 20 січня 2025 р. були 19 держав, включаючи договірних союзників. На Близькому Сході й Північній Африці, крім Ізраїлю, це були Єгипет, Йорданія, Бахрейн, Кувейт, Катар, Марокко і Туніс (Major Non-NATO Ally Status 2025).

У вересні 2016 р., за адміністрації Б. Обами (у якій Дж. Байден був віцепрезидентом), США й Ізраїль підписали новий Меморандум про взаєморозуміння на 10 років, оцінений у США як свідчення «непохитної прихильності до безпеки Ізраїлю» і «багатогранного співробітництва», яке досягло «безпрецедентного рівня». Згідно з ним, США надавали Ізраїлю щорічну військову допомогу в розмірі 3,8 млрд дол. Найбільша увага приділялась системам протиракетної оборони Iron Dome і Arrow (Fact Sheet 2016).

Адміністрація Дж. Байдена підтримала двосторонні Угоди Авраама, підписані у Вашингтоні за адміністрації Д. Трампа: 15 вересня 2020 р. – Ізраїлю і Об'єднаних Арабських Еміратів, Ізраїлю і Бахрейну (The Abraham Accords Declaration 2020); 10 грудня 2020 р. – Ізраїлю і Марокко. Це були перші такі угоди про визнання Ізраїлю арабськими державами і нормалізацію відносин між ними з 1994 р., коли було підписано угоду між Йорданією й Ізраїлем (першим у 1979 р. це зробив Єгипет). Ізраїль ініціював також процес нормалізації відносин з Суданом, але його не було завершено через внутрішні проблеми в цій державі.

На основі Угод Авраама 27–28 березня 2022 р. відбулась зустріч міністрів іноземних справ Ізраїлю, Єгипту, Бахрейну, Марокко, Об'єднаних Арабських Еміратів і держсекретаря США (Негевський саміт). За її результатами було започатковано щорічні регулярні зустрічі представників цих держав під назвою Негевський форум (Negev Forum) для обговорення питань регіональної безпеки, розвитку економічного і дипломатичного співробітництва.

27 червня 2022 р. у Бахрейні відбулась перша зустріч організаційного комітету Негевського форуму для подальшої координації спільних зусиль та сприяння спільному баченню розвитку регіону. Було розроблено рамковий документ, в якому визначено цілі та робочі методи чотирьох-рівневої структури Негевського форуму: зустрічей міністрів закордонних справ, президії, організаційного комітету та робочих груп (Negev Forum Steering Committee Joint Statement 2022).

У листопаді 2022 р. організаційний комітет Негевського форуму оприлюднив Структуру регіонального співробітництва (Negev Forum Regional Cooperation Framework), у якій визначались цілі Форуму та потенціал для створення мереж співробітництва з метою просування спільних інтересів, регіональної стабільності, добробуту на Близькому Сході. Згідно з цим документом, це співробітництво могло створити імпульс для переговорів, результатом яких могло стати врегулювання палестинсько-ізраїльського конфлікту та досягнення справедливого, тривалого і всеосяжного миру.

У січні 2023 р. в Дубаї (ОАЕ) відбулась перша зустріч Робочих груп Негевського форуму. На ній представники Ізраїлю, США і чотирьох арабських держав (Бахрейну, Єгипту, Марокко і ОАЕ) обговорювали можливості реалізації ініціатив, що сприяли регіональній інтеграції, співпраці та розвитку в інтересах населення цих держав та регіону в цілому. Серед них були також ініціативи, спрямовані на зміцнення палестинської економіки і покращення якості життя палестинського народу. Зі слів держсекретаря Е. Блінкена, США працювали з партнерами у регіоні та підтримували усі ці зусилля, спрямовані на «спорудження мостів» і створення можливостей в усьому регіоні (Blinken 2023).

Наступним важливим кроком у контексті розширення Угод Авраама мало стати підписання угоди між Ізраїлем і Саудівською Аравією. Цій меті, між іншим, слугував візит Дж. Байдена на Близький Схід у липні 2022 р., під час якого він відвідав Ізраїль, Палестинську автономію на Західному березі р. Йордан і Саудівську Аравію. Це був перший візит Дж. Байдена на Близький Схід на посаді президента США, але його десятий візит в Ізраїль з 1973 р., коли він вперше виконував обов'язки сенатора США від штату Делавер.

В Ізраїлі Дж. Байден провів двосторонні зустрічі з тогочасним прем'єр-міністром Я. Лапідом (липень – грудень 2022 р.), президентом І. Герцогом і колишнім прем'єр-міністром Б. Нетаньягу. Під час зустрічей він характеризував відносини США й Ізраїлю як «глибокі» (bone-deep) і водночас висловлював свою підтримку вирішенню палестинсько-ізраїльського конфлікту на основі принципу «двох держав», який передбачав створення незалежної Палестинської держави поряд з Ізраїлем (two-state solution). Проте, як повідомляло інформаційне агентство BBC, він не вважав, що це відбудеться найближчим часом (Berg & Bateman 2022).

14 липня Дж. Байден брав участь у віртуальному саміті, який започаткував співробітництво Ізраїлю, Індії, ОАЕ і США у форматі I2-U2. Того ж дня ця група оприлюднила першу Спільну заяву, у якій викладено наміри співпраці для спільних інвестицій у сферах водопостачання, енергетики, транспорту, космосу, охорони здоров'я та продовольчої безпеки (Joint Statement 2022).

Під час перебування на Західному березі р. Йордан президент Дж. Байден провів у м. Віффлеєм переговори з президентом Палестинської національної автономії М. Аббасом. Це була перша така зустріч на найвищому рівні з часу, коли США заморозили відносини з Палестинською автономією через суперечки і закриття адміністрацією Д. Трампа в 2018 р. офісу Організації визволення Палестини (ОВП) у Вашингтоні. Палестинці прагнули, щоб США доклали більше зусиль для відновлення мирних переговорів з Ізраїлем і відновили роботу консульства США в Єрусалимі, закритого в 2019 р., яким користувалися палестинці. Проте адміністрація Байдена не була готова скасувати рішення про закриття консульства, а Я. Лапід не був схильний до відновлення переговорів напередодні загальних виборів у листопаді 2022 р. (Berg & Bateman 2022).

Під час візиту на Західний берег президент Байден знову заявив про підтримку принципу «двох держав» для вирішення палестинсько-ізраїльського конфлікту: «Створення двох держав уздовж ліній 1967 р., на основі взаємно узгоджених обмінів, залишається найкращим способом досягти рівних заходів у безпеці, добробуті, свободі й демократії для палестинців й ізраїльтян» (National Security Strategy 2022, 42).

Проте, за оцінкою інформаційного агентства Al Jazeera, палестинці сприйняли візит і заяви Дж. Байдена з розчаруванням. Між іншим, він не скасував суперечливе рішення Д. Трампа про визнання Єрусалима столицею Ізраїлю. Палестинці бачили Східний Єрусалим столицею своєї держави і були невдоволені, що Дж. Байден не відновив роль США як чесного брокера у палестинсько-ізраїльському конфлікті. «Ми лише чуємо порожні слова без будь-яких результатів», заявив один з провідних діячів організації Фатх, яку очолює президент М. Аббас. Також за-

значалось, що під час виступу в Ізраїлі Дж. Байден багато говорив про свої зв'язки з Ізраїлем, звертався до ізраїльтян і не зосереджувався на ізраїльсько-палестинському конфлікті. Хоч він дійсно зазначив, що єдиним рішенням бачив створення двох держав, але це було схоже на колишній наратив, що спочатку мала відбутись нормалізація відносин, а вже після цього – створення Палестинської держави і її суверенітет (Joe Biden arrives 2022).

Після перемоги Б. Нетаньягу на виборах в листопаді 2022 р. у сформований ним коаліційний уряд увійшли представники правих націоналістичних партій – Релігійної сіоністської партії та «Єврейський дім»; посилилась загроза «фактичної анексії» Ізраїлем Палестинської національної автономії на Західному березі. Про це писали колишній посол США в Ізраїлі М. Індик і колишній посол Йорданії в США З. Раад аль-Хуссейн 3 жовтня 2023 р., за кілька днів до атаки ХАМАС на Ізраїль. Вони попереджали про суттєвий негативний вплив такого розвитку подій на демократичний характер Ізраїлю, стабільність на Близькому Сході та американсько-ізраїльські відносини (Indyk & Ra'ad Al-Husseini 2023).

Основна увага оглядачів під час поїздки Дж. Байдена була зосереджена на Саудівській Аравії, відносини США з якою суттєво погіршились після вбивства в саудівському посольстві в Туреччині в 2018 р. опозиційного журналіста Джамала Хашоггі, який жив у США. В організації цього вбивства звинувачували коронного принца Мохаммада бін Салмана, з яким мав зустрітись Дж. Байден під час візиту в Саудівську Аравію.

США прагнули покращення відносин із Саудівською Аравією, досягнення угоди про співпрацю в галузі оборони та нормалізації саудівсько-ізраїльських відносин, у тому числі, щоб протистояти загрозі з боку Ірану. Те, що Дж. Байден мав прилетіти в Саудівську Аравію безпосередньо з Ізраїлю, було оцінено як невеликий, але значущий знак з боку Ер-Ріяда. За словами Я. Лапіда, літак Дж. Байдена мав доставити в Саудівську Аравію з Ізраїлю «послання миру і надії» (Berg & Bateman 2022).

Після цього відбувалися переговори про повну нормалізацію відносин США і Саудівської Аравії, а також про визнання Саудівською Аравією Ізраїлю, що відкрило б шлях для розвитку співробітництва між ними у різних сферах. Це було частиною амбіційного плану «Саудівське бачення 2030», спрямованого на зменшення залежності Саудівської Аравії від експорту нафти та суттєву трансформацію економіки і суспільства (Woodward 2024, 221). На листопад 2023 р. була запланована важлива зустріч, результатом якої могло бути підписання двосторонньої угоди між Саудівською Аравією й Ізраїлем по типу Угод Авраама. Очікувалось, що вона могла змінити розстановку сил на Близькому Сході та ізолювати загрозу з боку Ірану (Woodward 2024, 251).

Згідно зі Стратегією національної безпеки (жовтень 2022 р.), США намагались розширити і поглибити зв'язки Ізраїлю із сусідніми й іншими арабськими державами, у тому числі через Угоди Авраама, і водночас планували підтримувати міцні зобов'язання (iron-clad commitment) стосовно його безпеки. Крім цього, США мали й надалі сприяти «життєздатному рішення», яке мало захистити майбутнє Ізраїлю як європейської і демократичної держави і водночас відповідати сподіванням палестинців на створення власної безпечної і життєздатної держави (two-state solution) (National Security Strategy 2022, 42). Ізраїль вказується у Стратегії також у контексті поглиблення Америкою співробітництва з демократіями і державами «з подібним мисленням». Для цього вона створювала сильні, міцні й взаємно-посилюючі відносини, включаючи групу I2-U2 у складі Індії, Ізраїлю, ОАЕ і США (National Security Strategy 2022, 12).

У Стратегії констатувалось, що «ера після завершення холодної війни завершилась», відбувалась конкуренція між великими державами, щоб сформувати нову систему; ризик конфлікту між ними зростав. Демократії й автократії змагались стосовно кращої системи управління для своїх народів і для світу (National Security Strategy 2022, 6–7).

Основна увага у цьому стратегічному документі приділялась Індійсько-Тихоокеанському регіону і Європі, політиці КНР і РФ (Городня 2025), а не Близькому Сходу, який розглядався переважно в контексті проблеми поширення з нього тероризму на інші частини світу.

Сирія, Ємен і Сомалі залишались притулками терористів, їхні місцеві партнери стали учасниками регіональних конфліктів. Багато з цих груп усе ще мали намір атакувати США та їхні інтереси за кордоном, та інспірували на це інших. Зазначалось, що США будуть посилювати співробітництво і підтримку надійним партнерам по всьому світу, змінювати стратегію «керований США, підтриманий партнером» (U.S.-led, partner-enabled) на «керований партнером, підтриманий США» (partner-led, U.S.-enabled). Щоб захиститися від загрози тероризму, вони мали використовувати силу, там, де це необхідно, для руйнування терористичних груп, які організували атаки проти США, американців, їхніх дипломатичних і військових об'єктів за кордоном (National Security Strategy 2022, 30–31). Окремим пунктом зазначалась проблема заручників і

незаконно утримуваних поза їхньою волею американців урядами, режимами і недержавними акторами (National Security Strategy 2022, 35).

Основним завданням США на Близькому Сході було визначено «підтримку деескалації й інтеграції». Зазначалось, що, на противагу політиці, зосередженій на військових заходах, нерелістичній вірі в силу і стійкий ефект зміни режимів, США встановили нову структуру для політики в регіоні, основу на перевагах створення партнерств, коаліцій і альянсів для зміцнення стримування, використання дипломатії для деескалації суперечностей, зменшення ризику нових конфліктів і створення довготермінової основи для стабільності (National Security Strategy 2022, 42). США планували сприяти економічним і політичним реформам, більшій економічній інтеграції регіону, щоб допомогти розкрити його економічний потенціал. Крім цього, вони залишалися найбільшим донором гуманітарної допомоги на двосторонньому рівні (National Security Strategy 2022, 43).

Стратегія національної безпеки є основою для розробки інших стратегічних документів США, у яких конкретизуються її положення. Крім цього, адміністрація Дж. Байдена розробила інтегровані стратегії по країнам (Integrated Country Strategies), що було зроблено вперше. Стосовно держав близькосхідного регіону у них відображався послідовний підхід до посилення партнерств США з регіональними державами для стримування загроз із боку Ірану та його проксі, надання гуманітарної допомоги, сприяння економічній інтеграції регіону.

У Інтегрованій стратегії США щодо Ізраїлю, оприлюдненій у травні 2022 р., зазначалась мета зміцнення американсько-ізраїльських відносин, збереження Ізраїлю як єврейської і демократичної держави. Зазначалось, що підтримка Ізраїлю базувалась на спільних цінностях свободи й демократії. Ключовим завданням було визначено сприяння «усебічному і тривалому вирішенню палестинсько-ізраїльського конфлікту», оскільки «мир є базовою американською та ізраїльською цінністю».

США мали й надалі зміцнювати двостороннє співробітництво з Ізраїлем у сфері безпеки, адже, щоб жити в мирі, Ізраїль мав бути сильним. Це виражалось у програмі закордонного військового фінансування (FMF) для Ізраїлю; у підтримці його «якісної військової переваги» (Qualitative Military Edge), щоб стримувати чисельно переважаючих супротивників; у співробітництві у сфері найсучаснішої протиракетної оборони; у продовженні тісного співробітництва військових і розвідки двох держав. США планували й надалі виступати проти зусиль ізолювати і делегітимізувати Ізраїль в ООН та інших міжнародних організаціях.

Наголошувалась важливість для регіональної стабільності нормалізації відносин Ізраїлю з арабськими країнами на основі Угод Авраама. Зазначалось, що Ізраїль і їхні арабські сусіди мали спільні загрози й інтереси. Від посилення співробітництва в регіоні мав виграти не лише Ізраїль, але й США, які намагались розширити коаліцію партнерів, що прагнули викоринити екстремізм і насилля (Integrated Country Strategy: Israel 2022, 1).

Основним зовнішньополітичним пріоритетом адміністрації визначався усебічний і тривалий мир між палестинцями й ізраїльтянами шляхом створення двох держав (Integrated Country Strategy: Israel 2022, 6).

Дії адміністрації, спрямовані на створення й інституалізацію Негевського форуму, започаткування формату співробітництва I2-U2 та сприяння встановленню відносин між Ізраїлем і Саудівською Аравією, були реалізацією стратегії, визначеної у вказаних документах. Стосовно вирішення арабсько-ізраїльського конфлікту шляхом створення двох держав, то конкретні заходи для цього не вказувались. Зі стратегічних документів і політики адміністрації Байдена можна зробити висновок, що це мало відбутися внаслідок нормалізації відносин та розвитку співробітництва між Ізраїлем і арабськими державами, які не підтримували екстремістські організації й були зацікавлені в регіональній інтеграції за участю Ізраїлю.

Атака сунітської ісламістської організації ХАМАС (Рух ісламського опору) зруйнувала ці плани. 7 жовтня 2023 р. близько 6 тис. жителів Сектора Газа, автономної частини Ізраїлю, яка перебувала під управлінням ХАМАС, здійснили неочікуваний напад на суміжну територію Ізраїлю, прорвались на відстань до 25 км., жорстоко вбили близько 1200 цивільних (ізраїльтян та іноземців, серед яких 46 були громадянами США) і захопили 252 заручників. Того ж дня уряд Ізраїлю розпочав війну в Газі, метою якої було знищення ХАМАС.

7 жовтня президент Дж. Байден зателефонував прем'єр-міністру Б. Нетаньягу, щоб висловити співчуття і скоординувати дії. Той висловив стурбованість стосовно очікуваного удару по Ізраїлю з Лівану про-іранського угруповання Хезболла, можливості якого суттєво переважали ХАМАС. Б. Нетаньягу просив Дж. Байдена послати сигнали керівникам Хезболли, щоб утримати їх від вступу у війну.

Того ж дня Дж. Байден зробив публічну заяву про повну підтримку Ізраїлю: «У цей час трагедії, я хочу сказати ... Сполучені Штати підтримують Ізраїль. Ми ніколи не підведемо його. Ми подбаємо про те, щоб він отримав необхідну допомогу для своїх громадян і міг продовжувати самозахист ... Підтримка моєю адміністрацією безпеки Ізраїлю є непохитною і незмінною» (President Biden Remarks 2023).

У наступні дні керівники США й Ізраїлю перебували на постійному зв'язку. Під час телефонної розмови 11 жовтня Дж. Байден заявив, що однією з цілей США було обмеження війни територією Гази, щоб вона не стала регіональною. Тож США не підтримають Ізраїль, якщо він першим атакує Хезболлу в Лівані (Woodward 2024, 203).

12 жовтня в Ізраїль прибув держсекретар Е. Блінкен для вирішення нагальних питань, передусім звільнення заручників, створення гуманітарного коридору для цивільних в Газі та надання їм іншої необхідної допомоги (Woodward 2024, 213–214). Після переговорів з керівництвом Ізраїлю у наступні дні він побував в Йорданії, Катарі, Бахреїні, ОАР, Саудівській Аравії та Єгипті, після чого знову повернувся в Ізраїль. Лідери усіх цих держав підтримували знищення ХАМАС, яку вважали підрозділом організації «Брати мусульмани», проте всі вимагали доступу гуманітарної допомоги в Сектор Газа й захисту цивільних від ізраїльських атак (Woodward 2024, 216–222).

18 жовтня в Ізраїль прибув президент Байден. Його виступ у Тель-Авіві починався словами: «Я приїхав у Ізраїль з єдиним посланням: ви не одні... Доки існують Сполучені Штати... ми ніколи не залишимо вас наодинці». Своїм основним пріоритетом він визначив звільнення і безпечне повернення додому всіх заручників, захоплених ХАМАС. Для цього США працювали з регіональними партнерами і використовували усі можливості (Remarks by President Biden 2023). Основним каналом для цього було посередництво Катару, керівники якого мали зв'язки з ХАМАС (Woodward 2024, 199–200).

Інші оголошені Дж. Байденом цілі включали захист Ізраїлю від можливого вторгнення Хезболли та уникнення розширення війни до масштабів регіональної. Дж. Байден повідомив, що в найближчі дні попросить Конгрес виділити безпрецедентний пакет допомоги на оборону Ізраїлю. Передусім США брали зобов'язання забезпечити постачання для системи «Залізний купол» для охорони неба над Ізраїлем. США перекинули свої військові сили в близькосхідний регіон, зокрема, розмістили авіаносну ударну групу «Форд» у східному Середземномор'ї. Туди ж прямував авіаносець «Ейзенхауер», щоб стримати подальшу агресію проти Ізраїлю та запобігти розширенню конфлікту. Він акцентував, що це були послання США будь-якій державі чи будь-якому недержавному суб'єкту, який думав про напад на Ізраїль: «Не робіть цього» (Remarks by President Biden 2023).

Невдовзі адміністрація Дж. Байдена ініціювала пакет допомоги на 105 млрд дол., з яких 14,3 млрд дол. призначалися на допомогу Ізраїлю, 61,4 млрд дол. – на допомогу Україні та 10 млрд дол. на гуманітарну допомогу Україні, Ізраїлю, Газі, палестинським біженцям на Західному березі та на інші гуманітарні потреби (Luhby 2023).

Інше, не менш важливе послання Дж. Байдена стосувалося самих ізраїльтян, біль і гнів яких він добре розумів. «Хоча ви відчуваєте цей гнів, не дозволяйте йому поглинути вас». Дж. Байден застерігав уряд Ізраїлю від помилок, яких припустилося керівництво США після 11 вересня. За його словами, військові рішення вимагали «обдуманних дій», «чіткості цілей і чесної оцінки того, чи дозволить обраний шлях досягти цих цілей» (Remarks by President Biden 2023). У приватних розмовах з представниками американського уряду він зазначав, що не бачив цього у керівництва Ізраїлю (Woodward 2024).

Дж. Байден знав про цілі уряду Ізраїлю знищити ХАМАС. Проте було очевидно, що від цього постраждають цивільні, які проживали в Газі. Тож він наголосував, що «переважна більшість палестинців не є членами ХАМАС. Він не представляє палестинський народ. Натомість він використовує невинні сім'ї в Газі як людський щит. Палестинці також страждають... Сполучені Штати однозначно виступають за захист життя цивільного населення під час конфлікту...». Населення Гази потребувало їжі, води, ліків, житла. Тому під час зустрічі з ізраїльським урядом він просив його дозволити доставку життєво необхідної гуманітарної допомоги цивільному населенню. Він також оголосив про виділення 100 млн дол. на гуманітарну допомогу палестинцям в Газі й на Західному березі. «Що відрізняє нас від терористів, так це те, що ми віримо в фундаментальну гідність кожного людського життя – ізраїльтянина, палестинця, араба, єврея, мусульманина, християнина – кожного» (Remarks by President Biden 2023).

Президент вкотре повторив, що бачив шлях до миру у створенні двох держав та в більшій інтеграції Ізраїлю з його сусідами. Ці атаки лише більше зміцнили його рішучість досягти цієї мети (Remarks by President Biden 2023). Проте після 7 жовтня рішення про створення Па-

лестинської держави не підтримували 65% ізраїльтян. Їхнє ставлення кардинально змінилося, порівняно з 2012 р., коли його підтримав 61% населення (Woodward 2024, 256).

Отже, у виступі Дж. Байдена 18 жовтня були викладені основні завдання США після атаки ХАМАС і початку війни в Газі: звільнення заручників, надання усебічної допомоги Ізраїлю, щоб забезпечити його самозахист; стримування дій регіональних акторів (державних і недержавних), щоб уникнути відкриття додаткових фронтів проти Ізраїлю та перетворення війни на регіональну.

Водночас у виступі Дж. Байдена були окреслені суперечності між керівництвом США та Ізраїлю з деяких питань, які виявились вже в перші дні війни та посилюються мірою її розгортання. Передусім вони стосувалися методів ведення війни, захисту життя, гідності та базових потреб цивільного населення Гази, потреби мати реалістичні цілі й чіткий план їх досягнення. Дж. Байден і ключові представники його адміністрації вважали, що ХАМАС неможливо знищити повністю, оскільки це передусім ідеологія, яка буде підхоплена іншими невдоволеними, які приєднуються до ХАМАС після війни (Woodward 2024).

Натомість в Ізраїлі війну в Газі, яка була відповіддю на атаку ХАМАС, розцінювали як битву за виживання. У зв'язку з цим гуманістичні застереження США сприймали там як перешкоду на шляху до повної перемоги. Це спричинило напруження (хоч і не публічне) у двосторонніх відносинах, різке посилення антиізраїльських настроїв у США в 2024 р. та голосування американських євреїв переважно за представника Республіканської партії на виборах в листопаді 2024 р. (Scheindlin 2024).

За оцінкою деяких оглядачів (Indyk 2023, Makovsky, D. et al. 2025), основна мета атаки ХАМАС полягала в тому, щоб зірвати реалізацію Угод Авраама та підписання угоди Ізраїлю і Саудівської Аравії. Хоч Угоди Авраама унаслідок війни не було скасовано, проте запланована на листопад 2023 р. ізраїльсько-саудівська зустріч не відбулась і переговори про нормалізацію двосторонніх відносин було відкладено на невизначений час.

Висновки. До початку війни в Газі адміністрація Дж. Байдена в цілому продовжила політику попередньої адміністрації Д. Трампа щодо Ізраїлю. Вона зберегла посольство і не відновила консульство США в Єрусалимі, підтримала Угоди Авраама 2020 р., надавала велике значення їх реалізації та нормалізації відносин Ізраїлю й Саудівської Аравії. Ці угоди мали стати підґрунтям для регіональної інтеграції за участю Ізраїлю у торговельно-економічній і безпековій сферах. Цій меті слугували створення й інституалізація Негевського форуму (березень 2022 р.), а також групи I2-U2 (липень 2022 р.). Водночас Дж. Байден заявляв про підтримку принципу «двох держав» – створення незалежної Палестинської держави поруч з Ізраїлем. Проте атака ХАМАС і війна в Газі зробили його неприйнятним для більшості ізраїльтян.

З початком війни адміністрація Дж. Байдена продовжила дотримуватись базових принципів, викладених у стратегічних документах 2022 р. Проте вони суперечили новій політиці уряду Ізраїлю після 7 жовтня 2023 р. та його рішучості знищити ХАМАС за будь-яку ціну. Перші дні війни продемонстрували як повну підтримку Америкою Ізраїлю, так і незгоду адміністрації Д. Байдена з підходами уряду Б. Нетаньягу до цілей війни і методів її ведення. Ці суперечності суттєво посилюються продовж 2024 р. Висвітлення цих питань є предметом окремого дослідження.

Список джерел та літератури References

- ГОРОДНЯ, Н., 2025, Індійсько-Тихоокеанський регіон у стратегії й політиці адміністрації Дж. Байдена [Indo-Pacific Region in the Strategy and Policy of J. Biden Administration]. *History and Archaeology*, 2, 139–150. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-hist-2025-2-16> [In Ukrainian].
- BAR-SIMAN-TOV, Y., 1998, The United States and Israel since 1948: A «Special Relationship»? *Diplomatic History*, 22 (2), 231–262, DOI: <https://doi.org/10.1111/1467-7709.00115> [In English].
- BERG, R., BATEMAN, T., 2022, Biden visits Israel ahead of thorny Saudi Arabia trip. BBC. 13 July. [Online]. Available from: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-62133982> [In English].
- BLINKEN, A., 2023, The Negev Forum Working Groups and Regional Cooperation Framework. Press Statement. Antony J. Blinken, Secretary of State. January 10. [Online]. Available from: <https://2021-2025.state.gov/the-negev-forum-working-groups-and-regional-cooperation-framework/> [In English].
- Fact Sheet: Memorandum of Understanding Reached with Israel. September 14, 2016. The White House. Office of the Press Secretary. [Online]. Available from: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/09/14/fact-sheet-memorandum-understanding-reached-israel>

- GILBOA, E., 2023. US-Israeli Relations at 75. *Israel Affairs*. 29 (3), 473–491. DOI: <https://doi.org/10.1080/13537121.2023.2206210> [In English].
- INDYK, M., 2023. Why Hamas Attacked – and Why Israel Was Taken by Surprise. A Conversation with Martin Indyk. *Foreign Affairs*, October 7. [Online]. Available from: <https://www.foreignaffairs.com/middle-east/martin-indyk-why-hamas-attacked-and-why-israel-was-taken-surprise> [In English].
- INDYK, M., 2024, The Strange Resurrection of the Two-State Solution, *Foreign Affairs*, 103 (2), 8–22.
- INDYK, M., RA'AD Z. A. H., 2023. What a Saudi-Israeli Deal Could Mean for the Palestinians. *Foreign Affairs*. October 2. [Online]. Available from: <https://www.foreignaffairs.com/middle-east/what-saudi-israeli-deal-could-mean-palestinians> [In English].
- Integrated Country Strategy: Israel. May 3, 2022. U.S. Department of State. Public Release. [Online]. Available from: https://2021-2025.state.gov/wp-content/uploads/2022/05/ICS_NEA_Israel_Public.pdf [In English].
- Joe Biden arrives in Middle East on first trip as US president. *Aljazeera*. July 13, 2022. [Online]. Available from: <https://www.aljazeera.com/news/2022/7/13/joe-biden-on-way-to-middle-east-in-first-trip-as-us-president> [In English].
- Joint Statement of the Leaders of India, Israel, United Arab Emirates, and the United States (I2U2). July 14, 2022. [Online]. Available from: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/14/joint-statement-of-the-leaders-of-india-israel-united-arab-emirates-and-the-united-states-i2u2/> [In English].
- LUHBY, T., 2023. US aid to Israel and Ukraine. *CNN*. November 28. [Online]. Available from: <https://edition.cnn.com/2023/10/20/politics/us-israel-ukraine-aid-package> [In English].
- Major Non-NATO Ally Status. Fact Sheet. U.S. Department of State. Bureau of Political-Military Affairs, January 20, 2025. [Online]. Available from: <https://www.state.gov/major-non-nato-ally-status/> [In English].
- MAKOVSKY, D. et al., 2025, The Abraham Accords at Five Years: Resilience and Roadblocks. Washington Institute. September 16. [Online]. Available from: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/abraham-accords-five-years-resilience-and-roadblocks> [In English].
- National Security Strategy. October 2022. The White House. [Online]. Available from: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> [In English].
- Negev Forum Steering Committee Joint Statement. Media Note. Office of the Spokesperson. June 27, 2022. [Online]. Available from: <https://2021-2025.state.gov/negev-forum-steering-committee-joint-statement/> [In English].
- President Biden Remarks on the Situation in Israel. Oct 7, 2023. [Online]. Available from: <https://www.c-span.org/program/public-affairs-event/president-biden-remarks-on-the-situation-in-israel/633196> [In English].
- Remarks by President Biden on the October 7th Terrorist Attacks and the Resilience of the State of Israel and its People. Tel Aviv, Israel. October 18, 2023. The White House. [Online]. Available from: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/10/18/remarks-by-president-biden-on-the-october-7th-terrorist-attacks-and-the-resilience-of-the-state-of-israel-and-its-people-tel-aviv-israel/> [In English].
- SCHEINDLIN, D., 2024. Can America's Special Relationship with Israel Survive? *Foreign Affairs*, May 23. [Online]. Available from: <https://www.foreignaffairs.com/israel/can-americas-special-relationship-israel-survive> [In English].
- The Abraham Accords Declaration. September 15, 2020. U.S. Department of State. [Online]. Available from: <https://www.state.gov/the-abraham-accords/> [In English].
- WAXMAN, D., PRESSMAN, J., 2021, The Rocky Future of the U.S.-Israeli Special Relationship, *The Washington Quarterly*, 44 (2), 75–79. DOI: <https://doi.org/10.1080/0163660X.2021.1934999> [In English].
- WOODWARD B., 2024, *War*. New York: Simon & Shuster. [In English].
- ZANOTTI J., SHARP J.M., 2023, Israel and Hamas Conflict in Brief: Overview, U.S. Policy, and Options for Congress. Congressional Research Service Report R47828. November 1. CONGRESS.GOV. [Online]. Available from: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R47828> [In English].

Політика США щодо Ізраїлю у січні 2021 р. – жовтні 2023 р.

Актуальність. *Війна в Газі (7 жовтня 2023 р. – жовтень 2025 р.) стала серйозним випробуванням для американсько-ізраїльських відносин. Для кращого розуміння суперечностей, які найбільше виявились в 2024 р., важливо з'ясувати політику адміністрації Байдена щодо Ізраїлю та врегулювання арабсько-ізраїльського й палестинсько-ізраїльського конфліктів у січні 2021 р. – жовтні 2023 р., до початку війни.*

Метою цієї статті є висвітлення стратегії, політики і позиції адміністрації Дж. Байдена щодо Ізраїлю до початку та в перші дні війни в Газі, яку розпочав Ізраїль у відповідь на атаку ХАМАС 7 жовтня 2023 р.

Методи. Це емпіричне дослідження, ґрунтоване на контент-аналізі історичних джерел з використанням методів порівняльного аналізу, проблемно-хронологічного, генетичного, відстеження причинно-наслідкових зв'язків. Політика США стосовно Ізраїлю розглядається на двосторонньому і регіональному рівнях.

Результати. До початку війни в Газі адміністрація Дж. Байдена в цілому продовжувала політику попередньої адміністрації Д. Трампа щодо Ізраїлю. Вона зберегла посольство і не відновила консульство США в Єрусалимі, підтримала Угоди Авраама 2020 р., надавала великого значення їх реалізації та нормалізації відносин Ізраїлю й Саудівської Аравії. Ці угоди мали стати підґрунтям для регіональної інтеграції за участю Ізраїлю у торговельно-економічній і безпековій сферах. Цій меті слугували створення й інституалізація Неgevського форуму (березень 2022 р.), а також групи I2-U2 (липень 2022 р.). Водночас Дж. Байден заявляв про підтримку принципу «двох держав» – створення незалежної Палестинської держави поруч з Ізраїлем.

Висновки. З початком війни в Газі адміністрація Дж. Байдена продовжила дотримуватись базових принципів, викладених у стратегічних документах 2022 р. Проте вони суперечили новій політиці уряду Ізраїлю та його рішучості знищити ХАМАС за будь-яку ціну. Перші дні війни продемонстрували як повну підтримку Америкою Ізраїлю, так і незгоду адміністрації Дж. Байдена з підходами уряду Б. Нетаньягу до методів ведення і цілей війни.

Ключові слова: адміністрація Дж. Байдена, США, Ізраїль, зовнішня політика, міжнародні відносини, Угоди Авраама, Близький Схід.

Nataliya Gorodnia, DSc (History), Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.

Наталія Городня, доктор історичних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8152-3927>

Web of Science Researcher ID: AAY-9989-2021

Scopus ID: 57195833024

Heorhii Kolobov, Master's Student, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.

Георгій Колобов, студент магістратури, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна.

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-9974-5193>

Received: 29.12.2025

Advance Access Published: February, 2026